

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 20 ФЕБРУАРА 1872.

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

излази четири пута преко недеље. — стоји за нови сад 40, а на страну 60 новчића месечно. — за огласе наплаћује се од једне врсте 3 и 30 нов. за жиг сваки пут.

ШАРАН.

(Наставак.)

Панта. Ао, ао! Ти мени баш очита! Да сам жена, сад би се и ја љутио, ал' овако ти кажем, да од тога твога, што си научила, не ће бити ништа. Какви сватови, каква Савка! Ту да се окује, па да слушаваша блебетања, а онамо га чека срећа да човеком постане.

Ана (шета се горе доле, па јој на једаред надне нешто на памет. — За себе.) Ха, та научићу ја тебе ко су женске! Што имам право имам, ту попустити не ћу. Ал' ће се чешати де га не сврби.

Панта. Сутра ћемо ми зором на кола па у Карловце, док нису напунили сиротом детету главу које чим! Само му морам карати! (Оде у кућу.)

Ана. А то ће бити што но веле шпаници. (Гледи кроз тарабу.) Скинућемо ми ову дерну тарабу док Савчица наша снаја буде! Шта ће нам тараба кад смо своји! А то ће ти бити пар људи, да их Бог види. (Виче ал' опет као да се не чује.) Савка, о Савка, Савка! Одер, одер малко!

ПРИЗОР IV.

Савка и пређашњи.

Савка. Ево ме, ево! (Дође кроз деру.)

Ана. Савка душо, ти знаш да сам ја тебе увек волела, као своју кћер, баш ка и мог Станка. А знам ја и то, да се вас двоје радо гледате, — но, но, не мораш ти за то поцрвенити, та мени је Станко сам

казао, — а и то знам, да ја боље снаје у целој Бачкој не ћу наћи, па ако је божја воља, и моја је, да Бог да, да сретни будете. Ал' ти знаш какав је мој човек! За то ако мајсторијом што не израдимо, речима не ћемо ни толико. Знаш, мајсторија козе пасе! Ја сам нешто научила, ал' ти мораш ћутати, јер све је то ради вас! Ти само гледај шта ће да буде.

Савка. Та ја сам вас увек као матер своју слушала.

Ана. А ти дё помози ми нешто. Узмидер, Бога ти, овај ашов, па ископај, ево овде, једну рупу. Тако мало дубљу од педља. Ено ти ашова! Тако!

Савка (копа.)

Ана (извади шарана из корпе, па га глади, шаран се праћака.) Тако, сад ћемо овог шарана закопати. (Мете шарана у рупу.) Поспи, рано, сад земљом, па утапај лепо, да се ништа не позна.

Савка. (Гледи зачуђено. Обадве раде, закопале су шарана, потапкале, па и грабљама превукле, да се не познаје.)

Савка. А шта ће то сад да буде?

Ана. Не питај, видићеш. Посејали смо шарана, а изнини ће са свим што друго. Не ће ти бити криво! Сад иди па ником ништа не казуј, а од данас си моја ћерка, док ми, ако Бог да, и снаја не будеш.

Савка (пољуби је у руку и оде.)

(Наставиће се.)

ПИСМА ИЗ СРБИЈЕ.

(Вајмар. — Србин, немачки глумац. — Прва скупштина глумаца целе Немачке. — Један летимичан предлог.)
(Наставак.)

Навешћу вам некоја места из ње. „Господо моја!“, рече, „Тежак је то задатак израдити позоришни дисциплинарни закон за сва позоришта. Не ћемо тајити, да нас је овај посао стао доста муке и напора, и налазимо за потребно разложити главнија гледишта, с којих смо полазили, кад смо градили овај дисциплинарни закон за позоришта. Обим оваког своеопштег закона толико је простран, да нам није могуће било свестрано обрадити га и као што треба приредити за дебату. Ја вам дакле предлајем, да данас узмете у претрес само главнија питања и најважнија начела, а појединости и редакцију да оставите комисији, која ће целу материју добро прокритиковати и изнети на претрес идућем конгресу. Дозволите ми да као приступ управим на вас неколико речи и о овој материји“.

Дужим говором, који је често прекидан узвицима одобравања, покаже известилац како се показује потребно, да се одвоје правила реда у служби од правила казнених, па онда показа за што су до садања дисциплинска правила недовољна.

„Многа досадања дисциплинарна правила израђена су једнострano, једнострano се тумаче и извршују, тако су разтегљива, да се многе дисциплинарне погрешке могу подвести под један, често врло оштар, параграф. Новчане су казне толико порасле, да се зазирало и практиковати их; чланови нашега реда кажњевани су без милости, а тако названим првим члановима или љубимцима све се гледало мирно кроз прсте. Нејасност, дакле, и једнострano при писању правила, неправилност, па и самовољно примењивање у свези са драконском строгошћу, узроци су што позоришна правила већином не постигоше своју цељ. Други је узрок њихове несавршености и то,

што их има разних, готово 300! Господо моја! Све што је право оснива се на моралности! Ово не треба смећати с ума ни при позоришним правилима! Дисциплинарна казна није сама собом цељ, њом се само хоће да осети глумац, да је посрнуо у дужностима својим! Кажите ми који од садањих позоришних закона, у ком је изражен овај етичан моменат. Ја не знам ни једнога! Сиромах глумац провлачи се између параграфа као између Скиле и Каривде, и хвали Бога ако је на крају сезоне остао читаве коже. Ни у једном по готову правилу ја не нађох, да се боље мисли о позоришном особљу, да се тежи подићи међу њима дух удруживања и да се апелује на частољубље уметниково и на достојанство уметности, којој се посветио. Господо моја! Оваки закони могу у неколико одржати спољни организам позоришта и управљачу дати моћи да ради с члановима што му воља доноси, али су они сасма недовољни за више цељи, а те су: да се с позориштем управља правично и човечно, да се у члановима гаји дух удружењивости, да се навикавају један другог и свој позив поштовати. (Опште одобравање). Ствар је доказана, да народ који сам себи законе даје, боље и поштује те законе. Применимо ми ово на наше одношаје. Позоришни закон само ће онда испунити свој задатак, ако га израде оба чиниоца, дакле управе и чланови заједно, и ако се напусти свако једнострano преиначавање и допуњавање.“

Известилац даље напомиње, како би се много поправила дисциплина и корпорациони дух кад би се завео изборни суд. О користима дисциплинарнога закона говорити још опширење значило би, вели: „носити сове у Атину, или, послуживши се земаљском пословицом, носити банке у Аустрију.“

(Наставиће се.)

С Р И С Т И Џ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Низ бисера“) одигран је 15. фебруара. Ово је дело, како је најпре написано у три чина, драма од судбине. Јован, и ако се у „врви светској“ поуздигао, ипак ни у другом ни у трећем чину нема среће. То је прави фатализам.* Али управе позориште, ради већег ефекта, изоставише трећи чин. Овако је сад романтика у служби француског империјализма. Ко се неје родио у срећан дан, „кад је Усуду било добро,“ тај треба да иде на војску у „жарку Африку,“ у Алгир, па ће постати човек, то јест пуковник. Како је немачки глумац и песник дошао на ту мисао, не може се друкчије протумачити, него да се повео за модом у тадашњем Паризу, као што тада у опште Немци, у многом којечему, духовно робоваху Французима. У осталом, комад је, као што рекох, пун ефекта; изазива у нас саучешће и илач, и уздицањем јовановим годи напуштем демократском осећању; с тога неје чудо што је обишао све глумионице, и што се још и данас држи.

Представа неје баш најбоље испала. Ружић је са изврсном уметношћу приказивао Јована, али нам је Ана, гошћа К. Поповићева, била у веома почетничким рукама. Ана је, по самоме писцу, у првом чину француски а у другом немачки карактер. Оваку промену у карактеру ни правој глумици неје ласно добро да изведе. Наша гошћа у првом чину неје била доволјна, а у другом беше и сувипше природна. Не одричемо јој дара, али ове струке веља да се прође. Јелка (Хаџићева) пам, због слабости здравља неје отпевала ни једне песме. Џрнац (Лукић) има приличан глас; али тога вечера, као при првом певању, имајаше трему. Иначе обое добро представљаху. Похвалио веља да споменемо још Карла и властелина (Недељковића и Лесковића) Марту и Борну (Ј. Поповићеву и Пешића), као и нашу позоришну музику, која је права наслада. Б.

* (Ред позоришних представа ове недеље.) У уторак 22. фебруара: „Шаран“. Шаљива игра у 1 радњи, од Ј. Јовановића. За тим: „Лудница“. Шаљива игра у 1 радњи, посрбио Ј. Ђорђевић. На послетку: „Први састанак.“ Шаљива игра у 1 радњи, с певањем, по Скрибу прерадио Илија Вучетић, музика од А. Максимовића. — У четвртак 24. фебруара: „Нови племић“. Позоришна игра у 5 раздела, по Гериеру посрбио Л. Телечки. — У суботу 26. фебруара први пут: „Разбојници“ Драма у 5 раздела, од Фридрика Шилера, превели Живко А. Шокорац и Михаило В. Вуjiћ. — У недељу 27. феб-

руара: „Потурица.“ Драма у 4 раздела, од Ивана Кукуљевића Сакцинског.

* (Забаве у корист народног позоришта.) У корист српског народног позоришта у Новом Саду била је у Земуну 12. фебруарска. Свака пристојно обучена маска имала је приступа. Играчу је давао наро- чити „од бор“, који је у напред сав трошак подмирио.

Омладинска дружина „Зора“ у Бечу приређује за 21. фебр. Беседу са игранком у дворанама вртарскога друштва. На беседи суделоваће уметничке снаге. Чист доходак намењен је српском народном позоришту у Новом Саду.

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Љубљани.) У земаљском позоришту словеначком беше 6. ов. мес. деветнаеста представа словеначког драматичног друштва. Представљала се први пут лакрдија: „Први пут у позоришту“ и понављала се шаљива оперета: „Пут по невесту“, која се при првој представи тако допала да је била једногласна жеља, да се на скоро понови.

* (Представе у Пожези.) Омладина најдискулпске орфанотрофије давала је 9. фебруара по новом своју другу представу: Границаре, од Ј. Фрајденрајха. Дворана је била дунком пунा, а представа је испала згодно, осим те неприлике, што су младићи морали играти и женске улоге. Чистог дохотка било је 102 фор. Од тих је послано 25 фор. јужнословенској академији, 10 фор. страдалницима од глади, 10 фор. друштву св. Јеронима за издавање књига за народ, а 5 фор. уредништву „Вијенца“.

* (Позориште у задарској богословији.) Љаци католичке богословије у Задру представљаху последњих дана својих месецеја, по староме обичају, два народна комада: „Пропаст царства српскога“ и „Сађурицу и шубару“ — на задовољство тамошњега општинства.

У М Е Т Н О С Т.

* (Фрањо Ж. Кох, Кухач), познати хрватски композитор, постао је у земаљском музичном заводу у Загребу професор теорије о компоновању, и клавира.

С Т А Р И Н А.

* (Старо руско рачунање времена.) На другоме скупу руских старијара у Петрограду, који би 23 и 25. декембра пр. год., читана је, између остalogа, и расправа Прозоровскога о старом руском рачунању времена, које је по његову доказивању завео у Русији г. 1404 неки Србин, по имену Лазар.

Издаје управа српског народног позоришта.

*) Гледај српске народне приповијетке код имена „Усуд.“

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ИЗВАН

ПРЕДСТАВА 29.

ПРЕТИЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 20 ФЕБРУАРА 1872

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРANI:

ВОЈНИЧКИ БЕГУНАЦ.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 3 ОДЕЉЕЊА, С ПЕСМАМА, ОД Ј. СИГЛИГЕТИЈЕ, ПОСРБИО РАДА СТРАТИМИРОВИЋ.

О С О Б Е :

Гроф Монти, Талијанац.	Брани.	Грујица, њен син	Рашић.
Драгиња, његова жена .	Ј. Маринковићка.	Јула, сродница мекићкина .	Л. Хацићева.
Доловић, пуковник . ,	Зорић.	Неситовић, семиклушки бе-	
Монтијев тајник . . .	Станчић.	лежник	Суботић.
Сен Жеран, Француз. .	Хацић.	Цветко, ковачки { шегрти	Соколовић.
Ружа, драгиња, собарица	М. Недељковићка.	Миљко, кројачки	Живковић.
Мекићка, удов. ковачица	Ј. Поповићева.	Колотор.	Пешић.
Рајко, њен син. . . .	Недељковић.	Варошки комесар	Лукић.
Сељаци, војници, гости, коцкари,	свирачи, стража, ноћни блудници.		

Збива се: прво одељење у Семиклушу; друго одељење у Милану; треће одељење у Пешти.

У уторак 22 фебруара: „ШАРАН.“ Шаљива игра у 1 радњи, од Ј. Јовановића. За тим: „ЛУДНИЦА.“ Шаљива игра у 1 радњи, посрбио Ј. Ђорђевић. На иослетку: „ПРВИ СА-СТАНАК.“ Шаљива игра у 1 радњи, с певањем, по Скрибу прерадио И. Вучетић, му-зика од А. Максимовића,

Ко од наших претплатника жeli своја места за ову представу задржати, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдуже до 11 сахата пре подне.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5. н. а. вр. и то: у трговини Пере Попадића, Паје Миросављевића, Стеве Ратковића и Јоце Филиповића, у срп. народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.